

Canisterapie – prezentace CANTES, z.s.

Pojem Canisterapie je složen ze slov „**Canis – pes** a **terapie – léčení**“. Existuje však mnoho způsobů jeho překladu: „Canisterapii je léčba lidské duše psí láskou“, „Canisterapie je způsob terapie, která využívá pozitivního působení psa na zdraví člověka“ aj.

Canisterapeut může psem aktivovat myšlení, paměť, komunikaci, učení se (mluvenou řeč, neverbální projevy atd.) ale i motoriku (chůzi, pohyb paží, rukou a prstů atd.. Formou terapie - po stanovení si cíle s klientem - lze úzce spolupracovat s logopedem, fyzioterapeutem, pedagogem, psychologem, ergoterapeutem, gerontologem, psychoterapeutem, zdravotním personálem atd. Canisterapii lze úspěšně zařadit do okruhu sociální rehabilitace.

Jelikož pes má tělesnou teplotu o pár stupňů vyšší než člověk a u důchodců je teplota na některých místech ještě nižší, pejsek je příjemně prohřívá a při hlazení některým povolí křečovitě sevření prstů a dlaně. Canisterapie má rovněž pozitivní vliv na zlepšení jejich nálady a sebevědomí - "někdo za mnou přišel, dám mu pamlsek, ještě můžu potěšit sebe a pejsky atd." Někteří, co pejsky předtím nechtěli ani vidět, dnes si je hladí a jejich postoj a nálada se zlepšila. **Pro pejsky je canisterapie především náročná psychicky (obejdou velký počet lidí - všechny, kdo si to přejí), proto musí dělat canisterapii především s radostí, aby je to bavilo. Pro hodně klientů v domovech důchodců je canisterapeutický tým jedinou pravidelnou návštěvou zvenčí. Je nám potěšením, když při komunikaci a hlazení pejsků pookřejí, přestanou se nudit, opustí je deprese, začnou se pohybovat – zejména ruce, prsty a dlaně uvolní od spasmů (křečovitých sevření). Není divu, že se na nás velmi těší. Jsme pro ně návštěvou, která po nich nic nechce, naopak jim prostřednictvím pejsků dává porozumění, lásku, kterou potřebují, částečně jim pomáhá zlepšit jejich fyzické i psychické neduhy.**

Ve světě se canisterapie rozvinula převážně v 50. letech 20. století. U nás se začala pořádně rozvíjet po roce 1990. Sociologové si totiž před lety všimli, že péče o domácí zvířectvo zvýhodňuje nejen životní styl, ale i zdravotní stav venkovanů ve srovnání se stejně starými občany ve městech. Psychologové, psychiatři a neurofyziologové využili tyto poznatky a zavedli již před více než patnácti lety do režimu dne cílevědomý a pravidelný kontakt se živými zvířaty jako součást komplexní léčby nemocí ve stáří. V dnešní době se canisterapie používá především k řešení problémů psychologických, citových, sociálně integračních aj.

Obrázek : Polohování.

Canisterapie je jednou ze složek zooterapie, která se provádí i s jinými zvířaty, např. s kočkami, králíčky, morčaty apod.

V roce 1990 vznikla mezinárodní organizace IAHAIO (International Association of Human-Animal Interaction Organizations), která sdružuje jednotlivé národní organizace zabývající se výzkumem na poli vztahů mezi člověkem a zvířetem a podporující myšlenku jejich harmonického soužití a odpovědného přístupu ke zvířatům.

Canisterapie v České republice :

- Jednotlivci od 90. let minulého století, v r. 1996 první organizace a sdružení zabývající se canisterapií
- V r. 2002 založen a registrován Canisterapeutický svaz (CANTES), obdoba Českého kynologického svazu (ČKS)
- Rozdělení Canisterapeutického svazu na více organizací v České republice z důvodu rozdílných názorů, zaměření, přípravy psů, zkoušek aj.
- V současné době působí v každém kraji několik různých organizací, některé se zabývají jen canisterapií, některé sdružují i vodící a asistenční psy, záchranářské aj.
- Některé jsou dobrovolnické (nepobírají mzdu za výkony), některé mají komerční pojetí
- Měly by být z hlediska welfare psů jen dobrovolnické (pokud pes nemůže či nechce, canisterapii ukončíme-bez ohledu na financovaný úkol) – o welfare viz dále v dokumentu.

(Prezentace Cantes na konci dokumentu)

Zooterapii i canisterapii lze rozdělit na:**AAT (Animal Assisted Therapy)**

- Zvíře je nedílnou součástí terapeutického procesu. Provádí ji zdravotnický personál za pomoci vybraného zvířete. Výsledek je objektivně pozorovatelný a měřitelný (např. vyprovokování pohybu, zvětšení slovní zásoby apod.)

AAA (Animal Assistend Activities)

- **forma pasivní** – např. umístění akvária ve společenské místnosti navozuje příjemné prostředí. Role zvířete je pasivní, ale pozitivní efekt zde vnáší svou přítomností.
- **forma interaktivní** – rezidentní (stále) – zvíře žije v ústavu, kde se o něj stará personál nebo klienti. Pro psy je méně vhodný – není jeden pán, nedostatek odpočinku může vyvolat problémové chování. Vhodnější pro kočky, křečky, králíčky atd.
- **forma interaktivní** – návštěvní – tato forma je personálem vítanější, odpadá starost o zvíře. Zvíře přichází se svým pánem vždy ve stejný den a hodinu. Musí zde být dobrá spolupráce s personálem, dobrá komunikace s klienty apod.

AAE (Animal Assistend Education) – vzdělávání za pomoci zvířat. Edukační aktivity využívající přítomnost psa se zaměřením na rozšíření výchovy, vzdělání či sociální dovednosti klienta. Výchova dětí a mládeže k odpovědnému vztahu ke zvířatům.

AACR (Animal Assistend Crisis Response) – Krizová intervence za pomoci zvířat. Krizová intervence využívající pozitivní interakce klienta a psa. Využití psa při poskytování krizové intervence klientovi v akutním stavu.

Canisterapie probíhá pod vedením canisterapeuta a většinou ve spolupráci se zaměstnanci zařízení, kam týmy docházejí. Canisterapie může být skupinová nebo individuální, vždy záleží na konkrétní potřebě klienta. V žádném případě nejde o to vypustit psa do skupinky dětí či babiček a dědečků a za hodinu když je pes unavený, si ho vyzvednout a jít domů. Jedná se pro pejska o velmi náročné a vyčerpávající cvičení a to zvláště v případě, že pracuje s tělesně i mentálně postiženými dětmi. V domovech důchodců návštěvy pejsků působí jako příjemné zpestření stereotypního dne. Je to pro ně příjemné rozptýlení.

K dovednostem canisterapeutického pejska patří:

- splnění povelů poslušnosti (např. přivolání, posazení, odložení)
- aportování předmětů a jiné hry
- trpělivost při dotyku chovance/pacienta, setrvávání v pozici
- pozornost člena rodiny nebo personálu na nestandardní chování jednotlivce.

Využití Canisterapie

Nejčastějšími druhy postižení a obory, ve kterých se využívá psa-canisterapeuta a jeho působení, jsou:

Mentální postižení - V této oblasti napomáhá „canisterapie“ u dětí, s různým stupněm mentálního postižení, k udržení jejich delší pozornosti. Canisterapeutický pes je nápomocen při rehabilitačním cvičení, a to speciálně při nácviku a rozvoji hrubé a jemné motoriky a uvolňování spasmů atd. Hrou s pejskem se rozvíjí u dětí motorická činnost a podporuje se a rozvíjí fantazie. Pejsek napomáhá sbližování se s okolím a podporuje komunikativnost, zajišťuje pocit ochrany a jistoty a je to důvěrník, kamarád a věrný společník.

Canisterapie je využíváno k rehabilitaci, ale také podporuje sblížení se s okolím a komunikativnost.

Tělesné postižení - U tělesného postižení je „canisterapie“ využíváno především k rehabilitaci, pes motivuje postiženého ke cvičení, je zdrojem ke zlepšení komunikace s okolím. Při starosti o pejska se odvede pozornost od vlastních potíží. Důležité je, že pes prolomuje bariéry osamělosti.

Smyslové postižení – U smyslového postižení např. u **nevidomých**, je využíváno jak psů asistenčních (viz. Pomocné tlapky) tak i psů canisterapeutických. Pes varuje před překážkami či nebezpečím a tím dodává pocit bezpečí v davu. Je to kamarád a společník, který snižuje strach a stres z neznámého prostředí.

U **sluchově postižených** je také využíván jak pes asistenční tak pes canisterapeutický. Pes zvyšuje nezávislost postiženého, dokáže ho varovat před překážkami či jiným nebezpečím, zvyšuje soběstačnost a sebedůvěru postiženého.

Autismus - U autistických dětí je canisterapie velmi důležitá především pro jejich styk s okolním světem. Pejskové plní roli určitého prostředníka mezi lidmi a okolním světem a přispívají k jejich duševní rovnováze, snižují pocit osamění. Prostřednictvím pejska lze dosáhnout zlepšení projevu autismu.

Epilepsie: Pro osoby trpící epilepsií je canisterapeutický pes uklidňujícím faktorem a může být nápomocen při snížení záchvatů, dodává pocit bezpečí, svobody a volnosti. Někteří pejskovi dokáží vycítit blížící se záchvat a varovat postiženého.

Psychologická a psychiatrická onemocnění – U těchto onemocnění napomáhá pes ke zlepšení komunikace mezi pacienty a ošetřujícím personálem. Pes je objektem péče a tím odvrací pozornost od pacientových psychických potíží a dochází ke snižování pasivity, apatie a otupění. Pes je také velkým

pomocníkem při léčbě drogových závislostí a je také využíván jako pomocná léčba u týraných a zneužívaných dětí.

Logopedie - V logopedii pomáhá canisterapeutický pes při nácviku správné výslovnosti a pomáhá také při rozšiřování slovní zásoby.

Geriatricie – Velice důležitým oborem, kde je canisterapie užitečná a kde se jí hojně využívá je geriatricie. Zvířata totiž mohou starým a opuštěným lidem nabídnout nejen přátelství, lásku, pocit vzájemné potřeby, ale i respektování. Pozitivní úloha zvířete spočívá nejen ve schopnosti zastoupit chybějící úzké mezilidské vztahy, ale i v popudu k pravidelnému pohybu a nabídce prožívání slasti v zanedbávané hmatové stimulaci – to je možnost se se zvířetem pomuchlat, pomazlit a vzájemně se přitulit. Pejsek dává také svému pánovi určitou jistotu a věrnost ve vztahu k němu, zvyšuje pocit bezpečí a napomáhá ke zmírnění pocitu osamění, žalu a bolesti při ztrátě životního partnera. Je dobrým prostředníkem k lepší komunikaci a navazování kontaktu s okolím, dokáže vyburcovat z nostalgie a deprese. Pes nerozlišuje podle vizáže či onemocnění, ale podle vnitřních hodnot.

Samozřejmě, že u jednotlivých oblastí následují specifika podle závažnosti onemocnění, věku klienta, prostředí, přístupnosti atd.

Kde se canisterapie využívá

Například **v dětských domovech** jsou děti, které se špatně vyrovnávají s životem bez rodičů. Psa berou jako kamaráda, který je má rád takové jaké jsou, můžou si s ním hrát a mazlit se s ním. Pomáhají s péčí o pejska a to vede k vytváření pocitu odpovědnosti, ale také zvýšení sebevědomí, protože jejich osobnost je v této činnosti důležitá. Canisterapeuti připravují různé hry, aby tyto děti co nejvíce poznaly psy a věděly, jak se o ně starat a jak se k nim chovat. V dnešním světě plném počítačových her a Internetu je důležitý vztah ke zvířatům a přírodě vůbec nejen u dětí z dětského domova, ale u všech dětí pro jejich zdravý vývoj.

V domovech pro seniory návštěvy psů působí jako příjemné zpestření stereotypního dne, staří lidé vzpomínají na své psy a i ti, kteří nechtějí obvykle komunikovat, vyprávějí příběhy ze svého života, když ještě měli svého čtyřnohého přítele. Tito lidé se potřebují na něco těšit a návštěvy psů jsou pro ně příjemným

rozptýlením. Mnozí totiž, i když to zní krutě, zde čekají jen na svou smrt a proto canisterapie má i zde velký význam.

Poněkud odlišná terapie je v různých **ústavech pro mentálně nebo tělesně postižené**. Zde pes tvoří i součást jakési rehabilitace, protože napomáhá procvičování některých částí těla. Je těžké přimět postižené dítě, že musí procvičovat svaly na ruku, ale stejné dítě bez pobízení hází psu míček a natahuje se, aby ho pohladilo, rozevívá dlaň, aby cítilo jeho srst, když se s ním mazlí. Děti, které jsou velmi pohybově omezené, se dokáží za psem i plazit nebo lézt po čtyřech, aby se ho alespoň dotkly.

Oblasti působení canisterapie

Canisterapii můžeme využít "de facto" ve všech oborech, na které si vzpomeneme. Samozřejmě za předpokladu určitého přizpůsobení se danému stavu a situaci. Tím je myšleno určité prostředí, stav klienta po fyzické a psychické stránce, přístupnost k práci, musíme přihlížet k různým zdravotním problémům, např. alergie, patologický strach ze psů apod.

1. Socioterapie = léčba společenstvím

Poblémové chování a vazby - prevence agresivity a šikany

Příklady: dětská mozková obrna, drogově závislí, psychotici, klienti dlouhodobě ležící, poruchy chování, autismus - částečně, Downův syndrom - jen částečně, hyperaktivita, starší lidé v Domovech důchodců, hluchota + slepota + poruchy řeči - jen částečně

2. Psychoterapie = léčba psychologickými prostředky

Uplatňuje se všude tam, kde jsou klinické obtíže způsobeny duševním stavem.

Příklady: týrané a (citově) zanedbávané děti, epilepsie, hyperaktivita, dětská mozková obrna, poúrazové stavy, demence, Alzheimerova choroba, roztroušená skleróza, lehké mozkové dysfunkce

3. Fyzioterapie: a) léčba fyzikálními metodami

- prohříváním (v tomto případě animálním teplem)
- u některých nemocí nervového a pohybového aparátu

b) léčba pohybem

- při potřebě iritovat pohyb, zvýšit pohyb, zlepšit koordinaci a tělesnou kondici

Příklady: epilepsie, dětská mozková obrna, úrazy, amputace, lehké mozkové dysfunkce, Downův syndrom, Alzheimerova choroba, demence, roztroušená skleróza

4. Speciální pedagogika: - speciální vývojové poruchy - mentální retardace

Příklady: logopedie - všeobecně, zrakově postižení, hluchoněmí, lehké mozkové dysfunkce, dětská mozková obrna, cévně mozkové příhody a poruchou řeči

Jaký pes je vhodný na canisterapii ?

Samozřejmě by měl být parták s Vámi, pokud chcete dělat canisterapii. A měl by se Vám i líbit. Takže pokud ještě psa na canisterapii nemáme, bylo by dobré si vybrat dle různých kritérií, než se s ním sžijeme a půjdeme na zkoušky.

Velikost :

je prakticky jedno, jestli chceme malého jorkšírka či čivavu, nebo vlkodava...ale ideální velikost je něco mezi tím.

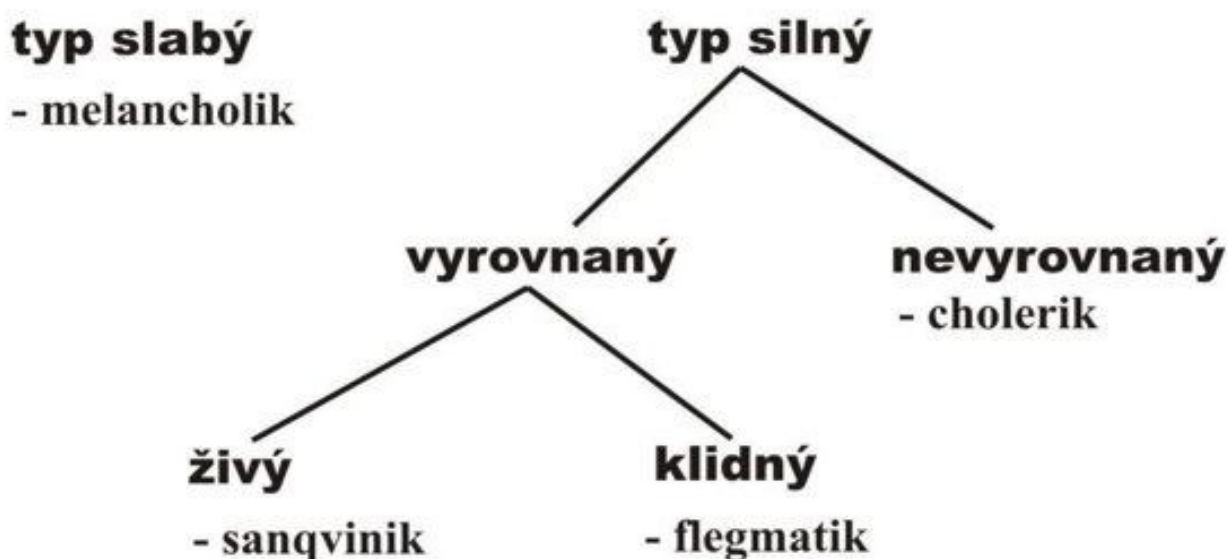
Sice pohladit si můžou i malinké i velké psy při canisterapii, ale pro extrémně malé psy je riziko úrazu (že je někdo zašlápne např.) a u velkých zase obtížnější manipulace (u trvale ležících pacientů jej těžko dáme do lůžka).

Takže doporučované ideální velikost univerzálního canisterapeutického psa je ta střední - to znamená taková, že není příliš malý, ale zase ne tak velký, abychom jej zvedli a položili ke klientu do lůžka.

Rasa :

na rase téměř nezáleží, mohou být i kříženci. Nevhodní jsou psi, kteří příliš pouští chlupy (vyvolávají alergickou reakci některých). Dá se řešit úpravou a péčí o srst v psím salonu či doma, ale jsou to zvýšené náklady. Dále by pes neměl příliš pouštět sliny (nevhodné, když mu kape od tlamky (bývá u některých plemen - např. boxer, cane corso aj.)

Typy psů dle vyšší nervové činnosti neboli dle míry vzruchů :

Také by jsme měli rozlišit, zda náš pes je klidný, vyrovnaný, sebevědomý, nervózní, bázlivý, flegmatický, cholerik

Nevhodný na canisterapii je pes bázlivý (neustále ustrašený, ocásek stažený mezi nohama, nikdy nevíte, co udělá).

Vhodnější než pes bázlivý či rozmazlený je i tzv. pes týraný či z útulku, neboť jde tzv. do lepšího a je za to vděčný a jen tak ho něco nerozhází.

Povahy psů :

Cholerik je silný typ se silným vzruchem a slabším útlumem.

Melancholik má převahu útlumu a jen těžko dosahuje vzruchu.

Sangvinik je silný typ má rychlé střídání vzruchu a útlumu.

Flegmatik je taky silný typ v povaze, stejně silný vzruch i útlum, ale pomalejší.

Pro canisterapii se hodí poslední dva typy psů.

Výchova a výcvik :

Vzít si štěňátko, které nemělo nebo mělo špatný imprinting (takzvané vtištění člověka v prvních týdnech života), je dosti riziko a jde to s ním pak velmi pomalu. To znamená, že pokud štěňátko ze začátku nemá dobrý kontakt s člověkem, je zaděláno na problém (např. je zavíráno odděleně v kotci, na půdě či na jiných místech).

U canisterapeutických psů je důležitější výchova než výcvik. Pes nemusí nutně umět hned cviky sedni, lehni, vstaň. Důležitější je zapracovat na vzájemné vazbě člověk a pes, aby člověk byl tím, kterého pes bere jako rozhodujícího při řešení situací, kdy si neví sám rady, aby jej pes respektoval, měl ho rád a poslouchal jej s radostí a ne s donucením. Fyzické tresty jsou krajně nevhodné, pes se má naučit, že ruka hladí. Při výchově pejska bychom se měli naučit, jak s pejskem pracovat, jak jej napomenout, nebo docílit jako vůdce smečky svého. A to bez fyzických trestů.

Napomenutí a trest se při canisterapii nepoužívá, vše je na bázi pozitivní motivace, pes při canisterapii musí mít jen pozitivní podněty, aby se mohl těšit na další návštěvy.

Výchova se nedá přesně popsat, musíte být pro psa jeho vůdcem smečky a on Vás musí brát. Základem je nebýt nikdy nervózní, nerozhodný, nevyrovnaný, ale naopak klidný, rozhodný a dokázat řešit situace i za psa (zvláště ty, které chce, aby někdo vyřešil za něj). Dát mu občas volnost, ale zase nerozmazlovat a odmala jej třeba učit jak se papá pamlsek z ruky (nechňapat, nekousat do ruky atd.)

Jinak na canisterapii by měl být již pes fyzicky i psychicky dospělý (někdy dělají canisterapii i štěňátka od 6 měsíců, ale některá jsou příliš hravá) a dá se dělat v každém věku psa, pokud jej to baví a je celkově zdravý.

WELFARE neboli péče o psa při canisterapii – VELMI Důležité !

Canisterapie není technika využívající působení psa na fyzickou stránku člověka, ale **podpůrná terapeutická léčba využívající pozitivního působení psa na lidskou psychiku**. Fyzická stránka je dotčena také, ale jen rámcově a není hlavním záměrem.

Pes, i ten terapeutický, má svého jednoho pána. Vztah s ním bývá založen na různých nitkách společného soužití. Jen a pouze tento pán má právo vyžadovat po psu, aby ho na sebe nechal kdykoli kamkoli sáhnout. To, že pes svého pána nekousne, by v dnešní době nemělo být postaveno na skutečnosti, že se pána bojí či ho uznává za (v dnešní době velmi oblíbené rčení) vůdce smečky. To, že pes svého pána nekousne má totiž být výsledkem důvěry, že mu pán neublíží, že chce pro něj vždy jen to dobré. Pes svého pána miluje, touží po jeho blízkosti, kontaktu, dotecích a vyhledává je. Pokud si může vybrat, bude raději ležet se svým pánem v posteli, kde se budou vzájemně zahřívat, stejně jako by to dělal s jiným psem ve smečce. Jde o pouto velice intenzivní a doteky (zejména na hlavě) jsou z pohledu psa velmi intimní záležitosti.

Pakliže psa položíme a necháme jiného – naprosto cizího – člověka, aby se psa dotýkal, pokládal se na něj, bez možnosti volby odejít, je to vůči psu v podstatě trestuhodné jednání.

A nic na tom nezmění ani fakt, že pes tímto přispěje lidem.

Hladit psa nechte klienty pouze v případě, že o to pes stojí. Upřednostněte a nabízejte boky, hřbet, vynechávejte hlavu, při níž by se mohl cítit ohrožen. Pes není věc pro potěšení lidí, je to živý tvor a Váš nejlepší přítel. Nedržte ho, nechte ho, aby mohl v případě touhy odejít.

Při canisterapii musí platit, že pes má z kontaktu s lidmi radost. Udělejte všechno proto, aby ji měl, aby se mu práce s lidmi neznechutí. Použijte veškeré dostupné prostředky. Zejména ho ale do práce nenuťte.

Jsou psi, kteří jsou schopni pracovat dlouho a na jejich radosti z lidí to nic nezmění. Jsou psi, kteří jsou ochotní nechat na sebe chvíli sahat, a pak se klidí stranou. V obou případech nesmí canisterapie přesáhnout 50 minut. Méně je mnohdy více. Nenechte nikoho z personálu, aby Vás přesvědčil, že ještě honem rychle zajdete za jedním klientem, když vidíte, že Váš pes toho má dost.

Nenechte psa trápit, nenuťte ho snášet více, než je mu milé. Rozlišujte. Pohlazení cizích lidí není stejné jako to vaše. A pohlazení handicapovaných lidí či malých dětí, jež je mnohdy bez „citu“ a značně neopatrné, se s tím Vaším nedá srovnávat vůbec. Zachovejte psu jistý pocit svobody, chraňte ho před nepříjemnými zážitky a nikdy, opravdu nikdy ho nespouštějte z očí. A to nejen kvůli tomu, abyste ochránili klienty před případnou nehodou, ale i proto, abyste ochránili svého psa. Mějme na paměti, že budeme pracovat s nemocnými lidmi. Samozřejmě, jejich problémy budou různé a různě silné, nicméně, většina z nich tam bude kvůli problémům po stránce psychické. Nezapomínejte na to a nenechte svého psiho přítele ohrozit.

Pejsek by nikdy neměl setrvávat v zařízení až do úplného vyčerpání a také by mu nemělo být záměrně ubližováno. Pokud jsou tato pravidla dodržována, pejsci navštěvují zařízení rádi a vyhledávají kontakt s dětmi a dospělými, aby si s nimi pohráli a pomazlili se.

Vy a Váš pes jste tým. A stejně jako on stojí při canisterapii po Vašem boku, měli byste Vy stát při jeho. Hlídejte ho, dbejte o jeho pohodlí. Nenechte lidi (zejména děti a zejména při prvních canisterapiích), aby ho zavalili, vrhli se na něho a uvedli ho do stresu. Vše má svůj čas. Na prvních terapiích nechtejte po psu zázraky. On i klienti si musí na sebe zvyknout, poznat se, naučit se spolu mluvit.

Naučte své klienty, jak se ke psu chovat, vysvětlíte jim, že stejně jako u lidí i psa musí nejprve pozdravit, třeba tím, že ho nechají očuchat nataženou ruku. Nenechte je omezovat jeho svobodu, nenechte malého psa zvedat cizími lidmi a nenuťte velkého útrpně ležet a nechat po sobě klienty válet, když vidíte, že to dělá jen kvůli Vám.

Budte svému příteli po boku, mějte přehled o jeho rozpoložení. Třeba tím, že budete mít ruku neustále v jeho blízkosti, nejlépe na těle, abyste cítili případné napětí jeho těla, ztuhnutí, lehké zavrčení a mohli okamžitě reagovat. Ne tím, že mu vynadáte, ale tím, že zasáhnete a pomůžete mu z nepříjemné situace. Neustálý kontakt dotekem nebo pohledem pokud je od Vás dál je nejlepší metodou, jak předejít problémům. A nejlepším způsobem jak se naučit rozumět té chlupaté části Vašeho týmu.

Pokud svého psa přetížíte, přeženete to s jeho „dáváním“, může se stát, že se mu práce znelíbí a nebude schopen a ochoten ji už dělat.

Canisterapie není o trápení psa. Je o vzájemném psychickém působení. A pokud není pozitivní oboustranně, ztrácí smysl.

Pokud Váš pes má srdce na rozdávání a chuť s lidmi být, pokud se těší a vrtí ocasem už ve chvíli, kdy na terapii vyrazíte, jestliže klienty vítá s nadšením a Vy vnímáte, že ho to baví, nastává situace, která Vás spojí velmi intenzivním poutem. Poutem společného dávání a zážitků, které se jen tak nevidí. Vy budete v očích svého psa vždycky bohy, kteří ho krmí, češou, baví. On ale (nejen) ve Vašich očích velmi „vyroste“. Váš pes toho totiž umí strašně moc, co Vy ještě nevíte. Příkladem je to, že zatímco Vy se musíte na canisterapii připravit sérií školení, on to zvládne hravě z fleku.

PROFESIONÁLOVÉ versus DOBROVOLNÍCI ?

Mnohdy jsou organizace, které vybírají za služby peníze a poplatky. Pořádají zkoušky, semináře a na svou činnost potřebují prostředky.

Mnohdy dobrovolnické organizace mají při canisterapii lepší výsledky než organizace dělající činnost komerčně.

Dobrovolnické organizace získávají na svou činnost sponzory, granty, dotace, dary.

CANTES je dobrovolnickou organizací hlavně z důvodu welfare psa :

Viz příklad :

Do nejmenovaného domova seniorů chodil pán se psem. Byl tam 45-60 minut, vzal si za návštěvu 2000 Kč a měl obejít celý domov o cca 100 klientech (ti, co si to nepřáli, neobcházeli). Aby dané peníze vydělal, musel to zvládnout, i kdyby se jeho psovi nechtělo.

A to je špatné, když pes nechce či nemůže, nebo ho to nebaví, je třeba skončit, a to i hned např. i na začátku. **Základ úspěchu je, že psa to musí bavit a dělat to s radostí, bez ohledu na komerční požadavky typu : „Dostanete zapláceno, ale musíte obejít xxx Klientů“**

CANTES, z.s. historie

Canisterapeutický svaz CANTES vzniklý v r. 2002 se opět rozdělil na přelomu let 2007 a 2008 a to na tři občanská sdružení. Tehdy 18 členů vytvořilo dobře prosperující organizace Canisterapie o.s., dále Kladno s 10ti členy a největším byl CANTES o.s. s 56 členy. Do roku 2011 má CANTES o.s. 112 členů, někteří odcházejí a noví se zase hlásí. Početně je nejsilnější skupina Polička, následuje skupina Brno, Třebíč a Opava.

Bohužel i tyto počty jsou nedostatečné a to znamená odříkat zařízením jejich požadavky, i když to je nepříjemné. V dnešní době není mnoho těch, kteří by měli zájem pomáhat různě postiženým. Od kojeneckých ústavů, zařízení pro děti a mládež, škol, ústavů, stacionářů, nemocnic, zařízení pro seniory a mnoha dalších kde canisterapie pomáhá a nebo by pomáhat mohla.

Také některé canisterapeutické týmy končí činnost z různých důvodů. Nemoc, úmrtí, stáří většinou u psů. Rodinné starosti apod. Je škoda již zacvičených a odborně zdatných canisterapeutických týmů. Každý zájemce si musí předně uvědomit, že priority jsou sociální citění, láska, pochopení a cit ke klientům. Schopnost jednání, spolupráce s personálem a vedením zařízením kde canisterapie probíhá, nebo se připravuje.

Dle NOZ se v roce 2014 mění CANTES o.s. (občanské sdružení) na CANTES z.s. (zapsaný spolek).

Jeho dceřinné organizace se samostatnou právní subjektivitou a IČO jsou :

Cantes Brno, z.p.s. (zapsaný pobočný spolek) (nyní asi 60 aktivních týmů)

Cantes Východní Čechy, z.p.s. (nyní asi 55 aktivních týmů)

Cantes Vysočina, z.p.s. (nyní asi 15 aktivních týmů)

Cantes Opava, z.p.s. (nyní cca 8 aktivních týmů)

(tedy celkem asi kolem 140 canisterapeutických týmů)

Weby :

<http://www.cantes.cz> (Cantes VČ)

<http://cantesopavsko.cz> (Cantes Opava)

CANTES Východní Čechy canisterapie

-rozvoj jemné a hrubé motoriky

- citová vazba
- verbální i neverbální komunikaci
- pocit bezpečí
- utlumování obavy ze psa
- utlumování hyperaktivity a agrese
- posilování psychiky
- zapomínání na nepříjemné chvíle např. v nemocnici a ústup stýskání
- obnovování hmatových vjemů
- uvolňování spastických křečí
- často "jen" radost a dobrá nálada
- psychická vyrovnanost po těžkých úrazech a nemocech
- při rehabilitaci
- ve školách i ÚSP s mentálně postiženými se zábavnou formou učí barvy, jednoduché počty i vyslovovat slabiky a číst. Zde je pes jako motivační prvek, který "kontroluje" výkony a úkoly. Často dokáže klient výkon, který by nikdy neudělal.

Někdy však klient, který by měl chodit z rehabilitačních důvodů, tuto činnost odmítá a pokud je donucen, není jeho chůze uvolněná. Při chůzi se psem za podpory zdravotníka je motivován a chůze lepší. Také pokud klient použije chodítka, aby se dostal ke vzdálenému psovi na chodbě a mohl se pomazlit, dát pamlsek, je kon uvolněný.

Z naší praxe: na místo, kde se canisterapie vykonává (vybrané místo v ústavu, škole a jiných zařízení) je přiváženo dítě v ortopedické sedačce. Následek postižení je i spastický stav. Ručičky sevřené v pěsti, křeče které se objevují i ve tváři. Z očí je často vidět jen bělmo. Celé tělo je napnuto, nohy natažené. Zde nepomohou žádné lékařské zákroky, ani léčba. Na připraveném místě se provede měření tělesné teploty na několika místech tělípka dítěte (je to novinka v canisterapii zavedená ve skupině CANTES VČ) a je to jediný hmatatelný důkaz přenosu energie ze psa na člověka. Chodidla a pěstičky 24-25°C, podkolenní jamky kolem 30°C a hlava 36°C. Je připraven relaxační pytel, přikrývka a v poslední době i plátěné pytlíky s ohřátou soli a také canisterapeutický pes.

Odborné pracovnice svléknou dítě do plen a položí jej na psa. Nohy se opírají kolenními jamkami o hřbet psa. Dítě má záda podložené relaxačním vakem tak, že po prvním fázi uvolnění polosedí a pěstičky je možno přiložit na srst psa. Dítě je přikryto dekou. Působením energie psa na dítě se uvolňují nejdříve nohy, které se ohnou a opřou o bok psa. Nyní se využívá plátěných pytlíků se solí a přikládají se na chodidla. To zvyšuje účinek přenosu tepla. Následuje uvolňování v obličeji a uvolnění okohybných svalů. Ve tváři se ukazuje úsměv i smích s hrdelním brumlání. Jako poslední se uvolňují spastická sevření dlaní a ruce přejímají teplo celými dlaněmi.

Je to nádherný pocit pozorovat změny vyvolané canisterapií. Dítě se uvolňuje, je vidět veselí v rozzářených očkách i broukání. Po 30 minutách polohování se provede další měření. Chodidla 31°C, podkolenní jamky až 37,2°C, ručičky 36,9°C a hlavička 36,4°C. Zlepšení prokrvování, uvolnění spastických stavů a dobrá nálada. Naměřené teploty nejsou vždy stejné. Nyní se měří teplota i po několika hodinách. Pokles je malý, ale stále klesá. I když canisterapie probíhá dopoledne, tak dobrá nálada - pohoda vydrží dítěti celý den. Pes neléčí, ale usnadňuje i když na krátké časové úseky, zlepšit život takto postižených dětí.

Využití canisterapie:

Canisterapie je vlastně pomocná terapie, kde se využívá pozitivního působení psa ke zlepšení zdravotního stavu klienta. Je vhodnou součástí pro zlepšení následujících postižení:

mentálního

- udržení delší pozornosti
- pes není hračka, má své potřeby v oblasti péče a aby ho měl někdo rád
- je mu jedno, jak kdo vypadá, chová se ke všem stejně
- může se použít k nácviku sebeobsluhy klienta
- je nápomocen při rehabilitačním cvičení (nácvik a rozvoj hrubé i jemné motoriky, uvolňování spasmů)
- hrou se rozvíjí motorická činnost

- podporuje a rozvíjí fantazii (malování, modelování)
- podporuje komunikativnost a sbližování s okolím
- rozvoj slovní zásoby a nácvik správné výslovnosti v logopedii
- pocit ochrany a jistoty
- možnost relaxace po hře nebo cvičení
- respektování potřeb psa (odpočinek, spánek, krmení)
- zvyšování sebejistoty (účast na různých soutěžích)

tělesného

- důvěrník, kamarád a společník
- motivace k rehabilitaci
- zdroj obohacení a zpestření života
- zdroj ke zlepšování komunikace s okolím
- menší závislost na pomoci jiných
- zvýšení pocitu bezpečí
- při starosti o zvíře odvedení pozornosti od vlastních potíží
- prolamování barrier osamělosti

smyslového

a) nevidomí

- větší nezávislost na okolí - varování před překážkami
- pocit bezpečí v davu
- kamarád a společník - lepší komunikace s okolím - u dětí lepší zjištění, že není jen jeden typ psa (rozdílnost v rasách, srsti, velikosti, apod.)
- zvýšení sebevědomí - zabránění pocitu neužitečnosti (péče o psa)
- snížení strachu a stresu i v neznámém prostředí

b) neslyšící

- zvyšování nezávislosti
- zvyšování soběstačnosti a sebedůvěry

c) s poškozením čichu

- úloha praktického pomocníka (upozorní na únik plynu nebo zápach kouře apod.)
- zvýšení pocitu bezpečí
- společník a kamarád

d) s poškozením hlasu

- kamarád (rozumí pokynům vyjádřeným gestikulací nebo gestikulací spojenou s určitým zvukovým signálem)
- zlepšení komunikace s okolím

autismus

- plní roli prostředníka mezi lidmi a okolním světem
- přispívá k jeho duševní rovnováze
- snižuje pocit osamění
- poskytuje potřebnou lásku v době, kdy chtějí oni
- potěšení z dotyku se zvířetem
- lze dosáhnout zmírnění projevů autismu

epilepsie

- kamarád a společník
- využití při rehabilitačním cvičení
- pomocník při hrách
- uklidňující faktor (snížení počtu záchvatů)
- pocit bezpečí, svobody a volnosti

- někteří ze psů poznají blížíící se záchvat a varují

logopedii

- nácvik správné výslovnosti
- rozšiřování slovní zásoby
- usměrňování rychlosti řeči

u psychologických a psychiatrických onemocnění

- zlepšování komunikace mezi pacienty a ošetřujícím personálem
- pes je objektem péče a tím odvrací pozornost od pacientových psychických potíží
- resocializace pacienta
- snižování pasivity, apatie a otupěn
- pomocná léčba při drogových závislostech
- pomocná léčba u týraných a zneužívaných dětí

v geriatrii

- u lidí žijících doma - přebírání zodpovědnosti za péči o psa (zvyšování sebevědomí - pocit užitečnosti)
- pes dává určitou jistotu ve vztahu k pánovi
- denní rytmus (krmení, procházky apod.)
- společník vždy ochotný k mazlení, hraní, nahrazuje chybějící fyzický kontakt mezi lidmi
- zvyšuje pocit bezpečí
- zmírňuje pocit osamění, žal a bolest při ztrátě životního partnera
- lepší komunikace a navazování kontaktu s okolím
- je zde někdo, pro koho stojí za to žít
- u lidí v domovech důchodců
- pozitivní vliv na vyrovnání se s osamělostí
- vyburcování z nostalgie a deprese
- umožňuje nahradit nedostatek fyzického kontaktu a potřebu něhy a přichylnosti
- pes nerozlišuje podle vizáže či onemocnění, ale podle vnitřních hodnot – ke všem je vztah stejný
- zlepšuje komunikaci mezi ostatními klienty i s ošetřujícím personálem
- je podnětem k rehabilitaci, fyzioterapii, logopedii, k nácviku jemné i hrubé motoriky
- pes má pozitivní vliv na zklidnění klientů a tím na omezování užívání antidepresiv, sedativ a hypnotik

Toto je jen výčet dosud uplatňovaných oblastí, kde je možno psa – canisterapeuta použít. Samozřejmě, že u jednotlivých oblastí následují specifika podle závažnosti onemocnění, věku klienta, prostředí a přístupnosti. Zejména pro staré lidi možnost o někoho se starat, chodit na procházky a potkávat se s lidmi, má velký zdravotní význam. Udržuje psychiku lidí v čilosti. A dobrá psychika má pozitivní vliv na imunitní systém a je prevencí řady onemocnění. Pro osamocené lidi je pes dobrým kamarádem a zároveň může napomoci při hledání přátel či životních partnerů.